

for og ofte vrang forestillinger om vore penitentiere institutioner. Grunden ligger, tror jeg, væsenlig deri, at staten gør så overordentlig lidt for at knytte befolkningens interesse til disse institutioner. Et kommunalt tilsyn med arresthusene i forbindelse med et effektivt officielt vil utvivlsomt være et fremskridt af indgribende betydning.

FR. STUCKENBERG.

Dødsstraf fuldbyrdes ved elektricitet.

Det er betegnende, at hver gang dødsstraffen idømmes eller fuldbyrdes eller overhovedet kommer på tale, er det ligesom folkenes eller samfundenes samvittighed bliver berørt deraf. Det er ligesom man i sit stille sind dog ikke er ganske vel ved fremdeles at fuldbyrde en straf, hvis opmindelse fra den barbariske tid ikke lader sig negte, i civiliserede og humane samfund.

Og dødsstraffen er jo den sidste af en gammel tids barbariske straffe, som endnu er bibeholdt i nogle civiliserede stater. En rå tidsalder med stor afstand mellem højbaren og træl, rig og fattig, mellem krænkelsen af de førstes ejendom og tro og krænkelsen af de sidstes legemer og sjæle bragte de mange barbariske straffe, hvoraf den tid betjente sig, med sig. Iblant disse havde dødsstraffen en udbredt anvendelse selv for ubetydelige ejendomsindgreb.

At disse straffe måtte fuldbyrdes offentligt lå i deres karakter. Det var jo ikke blot synderen, der skulde pines og skæmmes. Den store hob måtte være vidne dertil, den skulde jo advares og skræmmes fra at forbryde sig. Efter tidens opfattelse var den jo den mest syndefulde del af menneskeheden, enhver af dens midte måtte kunne ventes at handle som den synder, der straffedes. Ved ingen af den

tids straffe var den offentlige fuldbyrdelse mere nødvendig end ved dødsstraffens. Man vilde jo gøre indtryk gennem råheden.

I Kristian d. IVs tid begyndte den tidligere hyppige anvendelse af dødsstraf at blive mindre; det er dog endnu ikke 50 år siden, at resterne af de øvrige rå straffemåder faldt bort, og som sidste rest står, som alt sagt, dødsstraffen endnu tilbage.

Vor tid har en skræk for at kaldes rå, der kan næsten ikke siges noget værre, mere nedsettende om personer eller folk, end at de vise råhed. Tiden vil være human, men den har dog ikke mod til at skille sig af med dødsstraffen. Man begrænser dens anvendelse til få, alvorligere forbrydelser, og så udfører man som oftest alligevel ikke straffen i de givne tilfælde, hvor den idømmes. Men derved forvirrer man begreberne og gør straffen betydningsløs. Den udviste humanitet bliver i det sjældne tilfælde, hvor straffetrukselen udføres, næsten til inhumanitet.

Man har også forsøgt en anden udvej, netop i erkendelsen af dødsstraffens råhed og dens demoraliserende indflydelse på mængden, når den fuldbyrdes offentligt. Man lader fuldbyrdelsen foregå hemmeligt, det vil sige indenfor fængslets mure, udenfor den store hobs påsyn. Derved kaster man et slør over råheden, og hoben lider idetmindste intet ved den fremgangsmåde. Men ligesom straffen derved mister sin oprindelige karakter at virke advarende og skrækkende på mængden, taber den også sin betydning, idet mængden ikke ret fæster lid til, at fuldbyrdelsen virkelig er foregået.

I dødsstraffens blomstringstid var galgen hos os, og vel overalt, den almindelige form for fuldbyrdelsen, i hvert fald lige over for menigmand. Denne form har holdt sig indtil vore dage i flere lande, således i England. Derfra er den gået over til de forenede Stater i Amerika. På den ene side kan det vel forklares, at disse forholdsvis unge stater, som have været samlingsplads for meget af Europas bærme, have været betænkelige ved at afskaffe dødsstraffen,

som de nu engang havde taget i arv. På den anden side er det, netop fordi de ikke have nogen lang tradition at se hen til, og på grund af deres hele, raske udvikling forståeligt, at spørgsmålet om en forandret fuldbyrdelsesmåde har kunnet opstå netop der.

I 1885 udtalte præsidenten for staten New-York, at henrettelsen af forbryderen ved hængning er kommen til os gennem middelalderens mørke tider, og det er vel et spørgsmål, om ikke vor tids videnskab vil kunne finde en måde at berøve den dødsdømte livet på, som er mindre barbarisk end den nuværende ved hængning. Dette førte til nedsættelsen af en kommission, som i 1888 afgav en betænkning til fordel for en forandret henrettelsesmåde. I mellemtiden forelå et temmeligt oprørende eksempel på en mislykket hængning i England. Dr. BLEYER erklærede i kommissionen hængning for en ufuldkommen, smertelig og grusom måde at berøve livet på. Han foreslog elektricitet, indsprøjtning under huden af en stærk morfindose på mindst 6 gram, kloroformering, anvendelse af blåsyre. Fra anden side foresloges at dræbe den dødsdømte i hans celle ved kuloxydgas.

Resultatet blev, at det vedtoges fra 1 januar d. å. at fuldbyrde dødsstraf ved elektricitet. Ifølge en meddelelse i bladene er for kort tid siden den første dødsstraf fuldbyrdet i overensstemmelse med den vedtagne beslutning, altså ved elektricitet. Fuldbyrdselsen siges foretagen, omtrent som det alt tidligere er blevet fremstillet i et illustreret blad, på den måde, at den domfældte er anbragt på en armstol med metalsæde, med arme og ben fæstede med metalbånd til stolens arme og ben. På stolens hovedstykke er anbragt et opad og nedad bevægeligt metalstykke, som altså lader sig rette efter den domfældtes højde, en lignende indretning som den, der findes på barberstole. Til dette metalstykke fæstes hovedet med en metalbojle om panden. Stolens forskellige metaldele, sædet og hovedstykket, sættes i forbindelse med en kraftig elektricitet udvik-

lende maskine. I det givne øjeblik sættes den elektriske strøm i bevægelse, og dødsstraffen fuldbyrdes.

Om fuldbyrdelse af dødsstraf har en fransk fysiolog PAUL LOYE udgivet en bog »doden ved halshugning«. Han behandler deri også spørgsmålet, om der er god grund til at indføre fuldbyrdelse af dødsstraf ved elektricitet (fulguration). Efter det norske tidsskrift »Naturen« no. 10, 1888, gengives det resultat, forfatteren kommer til, og som han kortelig angiver således:

»Det afhuggede hoved viser ikke det ringeste tegn til sjæleligt liv fra det øjeblik af, da det er skilt fra kroppen. Oftest er ansigtstrækkene aldeles ubevægelige. Undertiden indtræder dog inden forløbet af et eller to minutter nogle sammentrækninger; men disse bevægelser er ikke bevidste handlinger; de viser kun, at en svag reflexvirksomhed og bevægeevne for et øjeblik er vendt tilbage hos visse underordnede nervecentre. For de iagttagere, som har været mindst forudindtagne, har de halshuggedes ansigtsudtryk aldrig vist et eneste tydeligt tegn på bevidst liv: udtrykket har aldrig lignet udtrykket hos en, der føler eller lider.

Strax efter halshugningen befinder i virkeligheden hovedet sig under fysiologiske forhold, som gør al sjælelig virksomhed umulig. Det rigelige blodtab og blodtrykkets pludselige mindskning gør, at al psykologisk virksomhed øjeblikkelig umuliggøres, og den voldsomme irritation af rygmærven hjælper yderligere til, at alt bevidst liv momentant ophører. Tilintetgørelsen af »jeg'et« må derfor antages at finde sted umiddelbart efter, at hovedet er skilt fra kroppen.

Det er videre sandsynligt, at det vilde være umuligt, endog kun for et øjeblik, at genoplive den åndelige virksomhed, og det selv om man strax efter halsens overhugning forsøgte på det, f. ex. ved indsprøjtning af blod.

Døden i lovens betydning, det vil sige tilintetgørelsen af alt bevidst liv, indtræder i samme øjeblik som øxen falder. Filantroperne og moralisterne kan derfor slå sig

tilfåls: henrettelse ved halshugning er ingen pinefuld døds-
måde.

Den henrettelsesmåde, som skal tilfredsstillе humani-
tetens fordringer, må opfylde to fordringer: det bevidste
livs ophør må indtræde øjeblikkeligt og uigenkaldeligt. Det
er uden betydning, om hjertet vedbliver at slå, om ner-
verne beholder sin evne til at fremkalde uvilkårlige bevæ-
gelser, og om musklerne er istand til at trække sig sam-
men, når kun den åndelige virksomhed er tilintetgjort. De
øvrige livsfunktioner behøver ikke jurister eller moralister
at bryde sig om eller at lade sig foruroelige af. Vi bruger
altid lang tid til at dø helt og holdent, og vore forskellige
væv ophører altid et efter et sin virksomhed. Det væsent-
lige er derfor kun, at de nervecentre, som behersker for-
standen og viljen, blir forstyrrede og tilintetgjorte så plud-
selig som mulig.

Af alle de henrettelsesmåder, som er i brug hos de
forskellige folk (hængning, kvælning, skydning, halshugning),
er det ubestrideligt halshugningen, som bedst tilfredsstiller
de to nævnte fordringer. Den bevirker, at det sjælelige
liv øjeblikkelig tilintetgøres, og den gør det umuligt, at
bevidstheden kan vende tilbage. Efter henrettelse på de
andre måder, og særlig efter hængning, har det derimod
hændt, at vedkommende for nogle øjeblikke atter er vendt
tilbage til livet.

Frygten for, at døden ikke skal være øjeblikkelig og
uigenkaldelig efter kvælning, hængning eller endog hals-
hugning, har gjort, at man i humanitetens navn har søgt
efter henrettelsesmetoder, som skulde være i stand til at
tilfredsstillе de ideale fordringer. Det var da naturligt, at
man måtte komme til at tænke på elektriciteten: de ulykkes-
tilfælde, som lynet eller den elektriske strøm undertiden
har forvoldt, synes i virkeligheden at vise, at denne mo-
derne naturkraft i et øjeblik formår at tilintetgøre ethvert
spor af sjæleligt liv.

Den offentlige mening har derfor vist sig tilbøjelig til
at kræve guillottinen afløst af fulgurationen, og amerikanerne,

som ere hurtige i sine fremskridt, har besluttet, at de dødsdomte skal aflives ved det elektriske stød.

Vi ved imidlertid endnu lidet om, hvorledes det elektriske stød fremkalder døden. Om det end i enkelte tilfælde ganske pludseligt har udslukket livet, så er i andre tilfælde hjerteslaget vendt tilbage og bevidstheden vågnet op igen efter stødet. Elektricitetens virkning er videre højst forskellig alt efter den modstand, vedkommende individs legeme gør mod strømmens gennemgang: den strøm, som dræber ét menneske, frembringer hos det andet kun rent forbigående ulemper. For vi kender strømmens virkninger bedre, end vi nu gør, har vi derfor ingen ret til at udsætte den dødsdomte for dens usikre påvirkning.

Og fulgurationen vil ikke, så kraftig dens virkning end synes at være, fremkalde døden med større hurtighed eller større sikkerhed, end halshugningen gør. Den elektriske strøms dræbende virkning beror på, at den ophæver nervecentrernes virksomhed. På samme måde virker også halshugningen og det i den stærkest mulige grad. Men halshugningen har den store fordel fremfor fulgurationen, at den berøver legemet det blod, som er nødvendigt til underhold af nervecentrernes virksomhed, og at den følgelig gør det umuligt for disse at genoptage sine funktioner. Det er derimod ikke umuligt, at bevidstheden efter fulguration kunde vende tilbage.

Hvorfor skulde man da lade fulgurationen træde istedenfor guillotinen?

Hvad selve følelsen af smerte angår står begge døds måder, så vidt vi kan skimme, lige, idet den smerte, aflugningen af halsen frembringer, ikke får tid til at blive følt. Den eneste fysiske smerte, patienten føler, kommer af legemets stilling på blokken og båndene om arme og ben; mindre kan det ikke være. Den virkelige smerte, det er rædselen, angsten for at dø, og den kan ikke fjærnes af nogen henrettelses måde, da loven ikke tillader at lade døden ramme den domte, uden at han ved om det.«

Hvad enten nu amerikanerne have ret, når de fore-

trække fulguration for hængning, eller den franske fysiologs standpunkt er mest holdbart, at fulgurationen er mindre sikker end halshugning, så er dommen over dødsstraffen som den sidste af fortidens rå straffe dog ikke røkket derved. Fulgurationen, som vistnok foregår i et eller andet rum i selve fængslet, gør dødsstraffen end mere lydlos ligeoverfor det store publikum, og straffen taber i så henseende end mere i betydning.

Jo mere vi overhovedet fjærne os fra dødsstraffens råhed i ydre væsen og form, desto mere bliver kun hensynet til den dødsdømte forbryder tilbage. Og det er i grunden i vor tid kærnepunktet i dødsstraffen. Om dens afskaffelse af hensyn til ham er alt, hvad der kan siges til fordel derfor, sagt så ofte. For ham har dødsstraffens fuldbyrdelsesmåde kun ringe betydning, når den iøvrigt er lige afgørende for liv og dod. Hvilken måde man end vælger, vil hans sjæleangst hverken forringes eller forøges, denne sjæleangst, der, som den franske fysiolog også siger, er den virkelige smerte ved dødsstraffen.

I den foran anførte udtalelse af præsidenten for Staten New-York siger han, at dødsstraf ved hængning er kommen til os gennem den mørke middelalder — men det mørke ligger ikke mindre i fulgurationen, som i virkeligheden kun lader samfundet glide lettere over afgørelsen, for det mørke ligger og bliver liggende, hvad form man så vil vælge, i at slå et menneske ihjel, og det foler samfundet meget godt.

FR. STUCKENBERG.